

Autoriteit Consument & Markt

Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Zwolle, 7 augustus 2025

Betreft: Reactie op consultatie maatschappelijk prioriteren

Kenmerk ACM/25/194782

Geachte heer/mevrouw,

Namens ENGIE Energie Nederland N.V. danken wij u voor de mogelijkheid om te reageren op de consultatie inzake maatschappelijk prioriteren.

In deze brief delen wij onze visie op maatschappelijk prioriteren, beantwoorden wij de vragen zoals opgenomen in het consultatiedocument geven graag nog een aantal suggesties.

Consultatievraag 1

Vraag 1A- Bent u van oordeel dat er een hardheidsclausule of uitzonderingsmogelijkheid opgenomen dient te worden in het prioriteringskader voor categorie 2.'veiligheid'?

ENGIE vermoedt dat hardheidsclausules samengaan met significante nadelen en is daarom van mening dat dergelijke hardheidsclausules vermeden zouden moeten worden.

Ten eerste het ons erg lastig om beoordelingscriteria rond hardheidsclausules robuust te formuleren en toe te passen.

Ten tweede vergroten hardheidsclausules het risico op procederen en vertragen lijkt ons erg groot, aangezien een aansluiting van zeer grote waarde is voor allerlei gebruikers en dat die alle juridische en niet-juridische opties zullen inzetten om alsnog prioriteit te krijgen, met als gevolg veelvuldige geschillenprocedures en publieke uitlatingen.

Als laatste zullen door de invoering van hardheidsclausules partijen in de wachtrij nog minder zekerheid op transport hebben. Last minute kan immers altijd een andere partij prioriteit krijgen, nu ook binnen categorieën.

De opstelsom van voor- en nadelen doet ons concluderen dat hardheidsclausules en uitzonderingen complex zullen zijn, relatief hoge negatieve gevolgen hebben, waardoor dit niet het maatschappelijke belang dient. In onze overtuiging is de huidige opzet beter, namelijk dat prioritering helder en ex ante vastgesteld dient te worden.

Daartoe zouden wij willen aangeven dat maatschappelijk prioriteren niet de enige mogelijkheid is om alsnog een kritische activiteit uit te kunnen voeren. Elektriciteit kan anders dan met een (firm) aansluiting worden voorzien. Hierdoor zou de verstoring van het investeringsklimaat als gevolg van een hardheidsclausule ook afgezet moeten worden tegen deze alternatieven.

Met betrekking tot hardheidsclausules zien we weinig verschil tussen de categorieën veiligheid en basisbehoeftes, aangezien de negatieve gevolgen in onze ogen vergelijkbaar zijn.

Vraag 1B- Zo ja, dan verzoekt de ACM u met concrete suggesties te onderbouwen hoe een dergelijke hardheidsclausule of uitzonderingsmogelijkheid zou moeten worden vormgegeven. De ACM verzoekt u om hierbij in ieder geval in te gaan op de volgende punten:

Wie dient te beslissen over toepassing van de hardheidsclausule of uitzonderingsmogelijkheid?

Gelet op de waarde en belang van elektriciteit voor alle netgebruikers lijkt ons niet ondenkbeeldig dat partijen regelmatig alle (juridische en niet juridische) opties zullen inzetten om transport zeker te stellen.

Het risico op vele procedures lijkt ons onwenselijk, zowel vanuit maatschappelijke kosten/werkdruk als vanuit (rechts-) zekerheid voor alle overige partijen op de wachtrij. Om deze reden lijkt ons de huidige eenduidige opzet (zonder uitzonderingen en hardheidsclausules) beter, waarin prioritering helder en ex ante vastgesteld worden.

Indien alsnog voor een hardheidsclausule wordt gekozen, zou ENGIE aanbevelen om goed te kijken naar dergelijk gevolgen en hier tijdig de verschillende organisaties voor inrichten.

Op welke wijze wordt willekeur voorkomen en op welke wijze wordt voldaan aan de vereisten van transparantie en non-discriminatie?

Het voorkomen van willekeur en het borgen van transparantie en non-discriminatie lijkt ons heel erg complex, zoals hierboven aangegeven. Wij zien oplossing zoals hierboven geschetst als praktischer, sneller en minder verstorend.

Vraag 1C-Bent u van oordeel dat er een hardheidsclausule of uitzonderingsmogelijkheid opgenomen dient te worden in het prioriteringskader voor categorie 3.'basisbehoeften'?

In onze ogen is er weinig verschil tussen de categorieën. De nadelen zijn vergelijkbaar en daarom verwijzen wij graag naar de antwoorden onder 1A, 1B en 1C.

Vraag 1D- Zo ja, dan verzoekt de ACM u met concrete suggesties te onderbouwen hoe een dergelijke hardheidsclausule of uitzonderingsmogelijkheid zou moeten

worden vormgegeven. De ACM verzoekt u om hierbij in ieder geval in te gaan op de volgende punten:

Wie dient te beslissen over toepassing van de hardheidsclausule of uitzonderingsmogelijkheid?

Op welke wijze wordt willekeur voorkomen en op welke wijze wordt voldaan aan de vereisten van transparantie en non-discriminatie?

In onze ogen is er weinig verschil tussen de categorieën. De nadelen zijn vergelijkbaar en daarom verwijzen wij graag naar de antwoorden onder 1A, 1B en 1C.

Vraag 1E- Bent u van oordeel dat het prioriteringskader met deze aanpak voldoende flexibiliteit biedt om te kunnen inspelen op de dynamische problematiek rondom netcongestie?

Ja, de voorgestelde aanpak met periodieke toetsing voor nieuwe categorieën lijkt ons verstandig en werkbaar.

Wel dient in deze periodieke toetsing voldoende oog te zijn voor private investeringen die ook een zekere mate van voorspelbaarheid nodig hebben; men zal beducht moeten zijn op “scope-creep” en dat straks iedereen prioriteit krijgt.

Daarnaast zouden wij willen aanbevelen om de beoordelingscriteria helder en ondubbelzinnig te formuleren.

Tegelijkertijd zien wij ook een aantal netgebruikers die tijdig prioriteit zullen moeten krijgen. Verderop in deze brief gaan wij daar dieper op in.

Vraag 1F- Zo niet, welke werkwijze is volgens u nodig om meer flexibiliteit te geven? De ACM verzoekt u om hierbij in ieder geval in te gaan op de volgende punten:

Wie dient te beslissen over toepassing van de hardheidsclausule of uitzonderingsmogelijkheid?

Op welke wijze wordt willekeur voorkomen en op welke wijze wordt voldaan aan de vereisten van transparantie en non-discriminatie?

Naast de beantwoording van de consultatievragen zouden wij nog een aantal aandachtspunten willen meegeven met betrekking tot maatschappelijk prioritering en nieuwe categorieën.

Investeringen tbv leveringszekerheid

Investeringen die kritisch zijn voor leveringszekerheid dienen prioriteit te krijgen en vallen onder zowel “basisbehoefte” als onder “veiligheid”.

Onze verwachting is dat (nieuw) regelbaar vermogen een steunkader nodig zal hebben (een CRM/Capacity Renumeration Mechanism) en daarmee pas transport kan aanvragen wanneer de selectie definitief is. Gelet op verwachte tijdslijnen is de kans aanzienlijk dat additioneel transport niet tijdig beschikbaar zal zijn. Dit kan weer leiden tot een sterk beperkte concurrentie en/of schaarste aan geschikte locaties.

Deze assets, waarbij overigens ook grootschalige LDES (Long Duration Energy Storage) toebehoort, zijn sterk gebonden aan centrale, grootschalige locaties en zullen waarschijnlijk niet vroegtijdig transport kunnen zekerstellen. Wij vermoeden dat een zekere mate van prioritering nodig zal zijn om concurrentie, en daarmee de laagste maatschappelijke kosten te borgen.

Daarom zouden wij bepleiten dat investeringen in leveringszekerheidsassets ook onder het kader van maatschappelijk prioriteren zouden moeten vallen. Eventuele voorbereidingskosten en voorinvesteringen door netbeheerders zullen beperkt blijven aangezien het PEH (voorheen Barro) aanwijzingsgebieden t.b.v. grootschalige elektriciteitsproductie vastlegt.

In onze ogen is bovenstaande scenario zeer waarschijnlijk en daarom adviseren wij om vroegtijdig de prioritering van voorzieningszekerheidsinvesteringen vast te leggen.

Aanwijzingslocaties voor grootschalige elektriciteitsproductie

Leveringszekerheid is sterk gekoppeld aan de aanwijzingslocaties ten behoeve van grootschalige elektriciteitsproductie onder het PEH (voorheen SEVIII/Barro). Op deze locaties ligt een ruimtelijke reservering voor elektriciteitsproductie. Deze ruimtelijke reservering kan echter enkel duurzaam geborgd worden indien deze aangevuld wordt met maatschappelijke prioritering, waaronder zekerheid van transport. Het elektriciteitssysteem verandert en verduurzaamt sterk door de groei van zon, wind en batterijen, welke impact heeft op de vooruitzichten heeft op deze locaties, terwijl de reservering ten behoeve van back-up capaciteit nodig blijft.

De economische vooruitzichten van deze locaties moeten voldoende zijn om ze aan te houden. In deze nieuwe setting betekent dit dat deze locaties moeten kunnen investeren op batterijen en flexibiliteit. Aangezien de locaties vast staan alsook hun “plek” in het net is het wrang wanneer transport (producten) toegewezen worden aan partijen die overall een project kunnen ontwikkelen en toevallig iets eerder transport hebben aangevraagd. Dit wordt versterkt doordat de aanwijzingslocaties merendeels op het EHS net zitten en TenneT het EHS net als een landelijk systeem met en een landelijk wachtrij (zie TDTR toekenning), waardoor in onze ogen de balans zoekgeraakt t.a.v. de aanwijzingslocaties.

De maatschappelijke verplichting betekent in onze ogen dat transport geen belemmering mag zijn voor deze locaties en dus dat prioritering van transport gerechtvaardigd is. Daarnaast zal de optimale inzet van deze locaties betekenen dat

elders minder nieuwe aansluitingen nodig zijn, hetgeen mens, kapitaal, schaarse ruimte en velden vrijhouden voor andere netgebruikers.

De verwachting is dat de behoefte aan en de potentie van flex/opslag dermate groot zal zijn dat een prioritering van enkele aanwijzingslocaties beperkt invloed zal hebben op de gemiddelde businesscase in Nederland. De prioritering van aanwijzingslocaties zal daarmee onder aan de streep maatschappelijk baten tot gevolg hebben: schaarse ruimte, mensen en middelen worden beter benut, terwijl concurrentie (en dus maatschappelijk kosten) niet noemenswaardig beperkt wordt.

Ongelijke gevallen mogen ongelijk behandeld worden. De ruimtelijk reservering is een ongelijk geval aangezien hier enerzijds maatschappelijke prioriteit aan gegeven. Gelet op de synergiën en vervlechting tussen korte termijn flex en lange termijn leveringszekerheid lijkt ons een ongelijke behandeling gerechtvaardigd.

Hiermee is volgens ons ook gerechtvaardigd dat deze maatschappelijke prioritering ook zou moeten gelden voor de uitgifte van schaarse transportproducten, waaronder bijvoorbeeld TDTR's.

Zowel de prioritering van voorzieningszekerheid als de aanwijzingsgebieden voor elektriciteitsproductie zouden met de prioritering van de elektriciteitsnetten gebundeld kunnen worden.

Groen gasinstallaties

Groen gas is van groot belang om CO₂ - reductie en leveringszekerheid van energie op termijn te borgen. De overheid zet hier sterk op in met (bijmeng)verplichtingen en subsidies. Echter hebben groen gasproductielocaties ook elektriciteit nodig en hebben dus te maken met congestie en transportschaarste.

We zijn dan ook verheugd dat de ACM oog heeft voor een categorie "milieu en klimaat". Groen gas hoort in onze ogen hier zeker in te vallen, zeker aangezien groen gas kan bijdragen aan minder congestie door een alternatief te bieden voor elektrificatie. Doordat groen gas met een beperkte elektrische aansluiting een veelvoud aan duurzame energie produceert, zijn er aanzienlijke systeemintegratie voordelen en kunnen de geïntegreerde netvoordelen aanzienlijk zijn. Groen gas kan hiermee als positieve hefboom fungeren in een transitie welke zich (mede) kenmerkt door grootscheepse transportschaarste.

Daarnaast: groen gas kent binnenkort de bijmengverplichting voor huishoudens, waardoor een tekort aan groen gasproductie een directe impact heeft op de kosten voor huishoudens. Voor de goede werking van de markt (en stabiel beleid) hebben de gezamenlijke overheden (Overheid, Netbeheer, ACM, bevoegd gezag, enz) hiermee een impliciete gezamenlijke verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat voldoende groen gas geproduceerd *kan* worden. ACM, als onderdeel van het systeem van overheid en

toezicht, zou hier rekening mee moeten houden in haar overwegingen omtrent toekomstige aanpassingen van het beoordelingskader.

Consultatievraag 2

De ACM verneemt graag uw zienswijze op dit punt en verzoekt u om in uw reactie in te gaan op de volgende vragen:

Vraag 2A -Bent u van oordeel dat het wenselijk is om FCFS voor congestieverzachters los te laten?

Onze algemene gedachten kunt u hierboven lezen. Netgebruikers en de Partijen zijn gebaat met een robuust en helder kader. Elke kader herbergt per definitie inefficiency, waarbij elke poging om deze inefficiency te verminderen waarschijnlijk gebaat zal gaan met toenemende complexiteit en afnemende transparantie en robuustheid.

Daarnaast gaat het hier om een “moving target”: congestie is met name een moment opname van de toekomst en deze bij elke toekomstige analyse anders zijn. Elke verenging van het “controle gebied” zal logischerwijs meer onzekerheden en gevoeligheden met zich mee brengen. Zonder de kosten en baten van het loslaten van FCFS voor congestieverzachters goed te begrijpen, zouden wij aanbevelen om vooral robuustheid en duidelijkheid voor de netgebruikers voor te laten gaan.

Tijdens momenten van stress is het natuurlijk dat partijen zoeken naar meer grip en controle. Echter is algemeen bekend dat beslissingen onder hoge tijdsdruk regelmatig 2de en 3rde orde effecten niet goed meenemen en dat nevenschade (verminderde marktwerking, vertraagde investeringen, onrust, enz) achteraf pas duidelijk blijkt.

Concluderend vinden wij het niet wenselijk om FCFS voor congestieverzachters los te laten.

Vraag 2B - Zo ja, bent u van oordeel dat netbeheerders zelf transparante en objectieve criteria moeten vaststellen op basis waarvan zij op non-discriminatoire wijze de volgorde bepalen waarin transportcapaciteit kan worden verleend aan congestieverzachters?

Vraag 2C - Wat is volgens u een goede werkwijze om via transparante en objectieve criteria op non-discriminatoire wijze transportcapaciteit te verlenen aan congestieverzachters?

Zie boven

Consultatievraag 3

De ACM verneemt graag uw zienswijze op dit punt en verzoekt u om in uw reactie toe te lichten of en hoe bij het verlenen van transportcapaciteit voor openbare

netwerken in de praktijk geborgd kan worden dat de capaciteit enkel wordt gebruikt voor doelen die van groot belang zijn voor de Nederlandse samenleving.

ENGIE is geen deskundige op het gebied van telecom is kan hier geen gefundeerde inhoudelijk bijdrage aan leveren, anders dat dat in eerdere vragen is verwoord.

Voor verdere toelichting of vragen zijn wij uiteraard beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

[Redacted]

[Redacted]

ENGIE Energie Nederland N.V.

[Redacted] [@engie.com](mailto:[Redacted]@engie.com)

[Redacted]

Verzendwijze:

Per e-mail aan: ACM-post@acm.nl zoals aangegeven door ACM voor deze consultatie